

BÖYLE İŞÇİLER DE VAR

Aydınlık Gazetesi, 1 Şubat 2020

Yıldırım Koç

On yıllardır binlerce işçiyle görüşme ve sohbet etme imkanım oldu. Bunların çok büyük bölümünden cidden keyif aldım, onlardan çok şey öğrendim. Ancak sayıları çok az olan bazı işçiler ise beni üzdü. Hele bazıları var ki, “demek böyle işçiler de var” dedirtti.

Aşağıda anlattığım görüşmeyi gerçekten yaşadım. Hiç abartmıyorum. Yerini ve zamanını saklı tutuyorum.

Bir süre önce bir arkadaşım, işyerinde sorunu olan iki işçinin benimle görüşmek istediğini söyledi. Bir yerde oturdum. 50 yaşlarında iki işçi geldi. Sendikacı bir işyerinde çalışıyorlarmış. İş Kanununa ilişkin bazı soruları vardı. Bu soruları yanıtlarken, konu başka yerlere de gitti. Sakin biriyim, kolay kolay kızmam; kızsam da belli etmem. Ancak bu görüşme sonunda arkadaşımın yemek yiyelim önerisini kabul edemedim; midem kaldırmadı.

MITİNGE KATILMAYAN İŞÇİ

Gelen işçilerden biri, emeklilikte yaşa takılanların sorunlarının çözümü konusundaki görüşümü sordu. Ben de, Sosyal Güvenlik Kurumu’nun 2020 yılı için öngördüğü bütçe açığının 50 milyar liranın üstünde olduğunu, SGK bütçe açıklarının devlet bütçesinden karşılandığını, devlet bütçesindeki açığın da, 2019 yılında Merkez Bankası’ndan aktarılan çok büyük kaynaklara rağmen, 123 milyar lira olduğunu söyledim. Bu hakkı almanın çok zor olduğunu, ancak milyonlarca kişinin katıldığı meşru ve demokratik kitle eylemleriyle sonuç alınabileceği düşüncesinde olduğumu ekledim. Ondan sonra da, EYT’nin Ankara ve İstanbul’daki mitinglerine katılıp katılmadığını sordum.

İşçi, “ben öyle mitinglere katılmam,” dedi.

Sendikasının çağrı yaptığı 1 Mayıs mitingine katıldığını düşünmüyordum; ancak yine de sordum.

“Ona da gitmedim,” dedi, “benim öyle yerlerde işim yok.”

Onun arkasından da sendikasına verip veriştirmeye başladı. “Sendikayı ancak ücret bordromda sendika aidatına baktığımda görüyorum; başka bir işe yaramıyor,” diye ekledi.

Ben hafiften sinirlenmeye başladım. Çalıştığı işyerini iyi biliyordum. Üyesi olduğu sendika iyi bir sendikaydı. Çalıştığı işyerinde uygulanan toplu iş sözleşmesini incelemiştim. Aylık net ücretleri 5 bin liranın üzerindeydi. Yılda 120 yevmiye ikramiye alıyorlardı. Ayrıca bir sürü sosyal yardımları vardı. İşyerinde verilen yemekler çok iyiydi. Servisleri vardı. Yıllık ücretli izin süreleri yasadakinin 4’er gün üstündeydi. Çeşitli mazeret izinleri vardı.

Üyesi buldukları sendikanın örgütlü bulunduğu bazı işyerlerinde işverenin işçi çıkarmak istediğinde sendikanın tepki gösterdiğini, işçilerin eylem yaptığını, eylem nedeniyle sendikanın tüm sorumluluğu üstlendiğini ve işten çıkarılan işçilerin böylece geri alındığını, yeni çıkarmaların önlendiğini anlattım.

“Peki,” dedim, “aidat ödemediğinde sendikayı hatırlıyorsun da, ücretini ve ikramiyeni alırken, yıllık izne çıkarken, servis aracına bindiğinde, işyerinde yemek yediğinde sendikayı hatırlamıyor musun?”

“Yok,” dedi, “onları zaten bütün işverenler veriyor. Onları almak için sendikalı olmaya gerek yok ki.”

Yanımda sendikasız bazı işyerlerinde işçilere imzalatılan bireysel iş sözleşmeleri vardı. Onlardan birini çıkardım ve işçilerin hangi koşullarla çalıştırıldığını okudum. Hiç tınmadı.

SENDİKALAŞMA YASAKLANSIN DİYEBİLEN İŞÇİ

Bu ara ikinci işçi de söze karıştı.

“Sendikacılar bizimle hiç ilgilenmiyorlar,” dedi. “Zaten, 50’den az sayıda işçi çalışan işyerlerinde sendikalaşmanın yasaklanması gerekir.”

İnanın, gerçekten duyduklarıma inanamadım. 1972'den beri sendikalarla uğraşıyorum. Hayatımda ilk defa, sendikal örgütlülük sayesinde çevredeki işyerlerine göre çok daha iyi koşullarda çalışan bir işçiden, 50'den az sayıda işçinin çalıştığı işyerlerinde işçilerin sendikalaşmasının yasaklanması isteğini duydum. "Niçin böyle düşünüyorsun? Sen de işçisin," dedim.

"Küçük işyerlerindeki işçiler çok zam alırsa işveren iflas eder," yanıtını verdi. Halbuki istihdam edildiği işletmenin kendi çalıştığı işyerindeki işçi sayısı 50'nin altındaydı.

Bu anlattıklarımı uydurmadım. Gerçekten yaşadım. Daha yazmadığım neler neler dinledim ve sınırlarıma hakim oldum. Ancak çok kızdığımı herhalde anladılar. Yine de onların İş Kanununa ilişkin sorularına yanıt verdim.

Bu işçiler, örgütlü buldukları sendika ve işyerindeki diğer işçiler sayesinde günün koşullarında diğer özel sektör işyerlerinin çok büyük çoğunluğunda bulunmayan haklara kavuşmuşlardı. Ne yazık ki böyle işçiler de var; bereket sayıları çok az.